

Hamar kommune
By, miljø og næring

Mjøsfronten del 1B

Hamar 20. august 2025

Klage på rammetillatelse for Mjøsfronten delprosjekt 1B – Hamar kommune

Hamar båtforening (HBF) har mottatt vurdering av høringsinnspill fra Hamar kommune (HK), og styret vil med dette uttrykke sterk misnøye med svarene. Båtforeningen har hatt tro på dialog gjennom ulike møter, men vi har ikke fått gehør for noen av våre synspunkter.

Vedlagt er båtforeningens merknader til kommunens vurdering av høringsinnspillene.

Hamar båtforening blir tilbakevist på alle punkter i kommunens vurdering av høringsinnspillene, noe som gjenspeiles i Hamar kommunes vedtak om rammetillatelse 31. juli 2025.

Hamar båtforening, som har rettslig klageinteresse etter forvaltningsloven § 28, påklager herved vedtaket om rammetillatelsen.

Båtforeninga ble underrettet om vedtaket samme dag det ble truffet, og klagen er dermed til rett tid.

1. Krav om reguleringsplan og helhetlig planlegging

Statsforvalteren opphevet 12. juni 2025 Hamar kommunes vedtak av 13. desember 2024 om dispensasjon og rammetillatelse. Statsforvalteren kom til at vilkårene for dispensasjon fra plankravet ikke var oppfylt, og at tiltaket måtte avklares gjennom en helhetlig reguleringsplan i sammenheng med de øvrige delprosjektene på Mjøsfronten.

Hamar båtforening er derfor overrasket over at kommunen på nytt gir rammetillatelse for utbygging av Mjøsfronten delprosjekt 1B, uten en forutgående og helhetlig planprosess. Det kommer frem av rammetillatelsen at det i dialog med Statsforvalteren er avklart at en formell planprosess kan erstattes med en åpen høring av byggesøknad og dispensasjonssøknad. Båtforeningen er ikke kjent med bakgrunnen for, og innholdet i denne dialogen, herunder om Statsforvalteren overfor kommunen har gitt uttrykk for et annet syn på om tiltaket utløser krav til reguleringsplan enn det som fremgår av vedtaket i klagesaken.

I rammetillatelsen 31. juli 2025 har kommunen, under blant annet henvisning til uttalelse 24. november 2023 fra arealplanavdelingen, lagt til grunn at delprosjekt 1B ikke utløser krav til reguleringsplan. I Statsforvalterens klageavgjørelse fremgår imidlertid at kommunen har behandlet saken som dispensasjon, herunder dispensasjon fra kravet om å utarbeide reguleringsplan, noe som tyder på at kommunen i rammetillatelsen 13. desember 2024 mente at tiltaket utløser krav til reguleringsplan. Hamar båtforening stiller seg undrende til at kommunen nå synes å ha endret syn på dette, all den tid uttalelsen fra arealplanavdelingen også forelå 13. desember 2024.

Ettersom det fremstår uklart hvorfor kommunen ikke har rettet seg etter Statsforvalterens vurdering i klageavgjørelsen av plankrav og dispensasjon, er det grunn til å påpeke at Hamar båtforening mener kommunens vurdering av plankravet er feilaktig. Hamar båtforening er enig i og tiltrer Statsforvalterens vurdering i klageavgjørelsen om at tiltaket i rammetillatelsen utløser krav til reguleringsplan, jf. kommunedelplan for Hamar sentrum punkt.1.2, samt at vilkårene for å dispensere fra plankravet ikke er oppfylt.

Hamar båtforening mener videre at kommunen plikter å rette seg etter Statsforvalterens pålegg i vedtaket 12. juni 2025 om at delprosjekt 1B må avklares i sammenheng med øvrige delprosjektene på Mjøsfronten, og at rammetillatelsen 31. juli 2025 representerer brudd på denne plikten.

Det bemerkes i tillegg at den medvirkningsprosess kommunen har redegjort for i rammetillatelsen, og den høringsrunde som nylig har vært gjennomført, ikke kan anses som en fullgod erstatning for den medvirkning en planprosess ville gitt. Det vises særlig til at reguleringsplaner vedtas i kommunestyret, og at det av saksframlegget skal framgå hvordan innkomne uttalelser til planforslaget og konsekvensene av planen har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt.

Den fremgangsmåten som kommunen nå har valgt, medfører at Statsforvalterens opphevelse av vedtaket av 13. desember 2024 ikke får noen realitet.

2. Saksbehandlingsfeil og materielle feil ved rammetillatelsen

2.1. Innledning

Dersom Statsforvalteren mener at saken nå kan behandles direkte som byggesak, anføres at de hensyn som skal ivaretas gjennom reguleringsbestemmelsene, og som også er fremhevet i klageavgjørelsen, likevel må tas i betraktning og medføre at det stilles strengere krav til kommunens saksbehandling og avgjørelse enn ved en ordinær byggesak. Blant annet i lys av dette mener Hamar båtforening at rammetillatelsen 31. juli 2025 er beheftet med saksbehandlingsfeil og materielle feil som må medføre at vedtaket er ugyldig.

HBF mener at kommunen ikke har utredet og vurdert hvilke ulemper tiltaket vil medføre for de interessene Hamar båtforening representerer, at det ikke er foretatt en interesseavveining i tråd med formålsbestemmelsen i plan- og bygningsloven, at vedtaket bygger på feil faktum, og at saksbehandlingen og vedtaket ikke er forsvarlig. Det anføres at det er grunn til å regne med at feilen kan ha hatt betydning for kommunens avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 41.

2.2. Plassering av kabelbane i indre havn

Plassering av kabelbanen i indre havn vil medføre at 30 båtplasser fjernes. I tillegg har vi allerede mistet 8 plasser på brygge 5 og 18 på skråbrygga, totalt 26 plasser – hvorav 18 er omplassert ved forlengelse på brygge 2 og 4.

Hamar båtforening har i dag om lag 1200 medlemmer og 622 båtplasser. Ventelista er pr i dag på 559 plasser. Det mener vi sier mye om interessen for båtlivet i kommunen vår. Hamar kommune uttrykker seg positive til det maritime miljøet i byen og skriver bl.a.:

«Hamars beliggenhet ved Mjøsa, er unik, og båtene har alltid hatt stor betydning for Hamar. I tidligere tider var de nødvendige for å frakte varer og folk, nå er de viktige for rekreasjon, opplevelser og turisme.....Om sommeren er Mjøsa en perle for alle som trives i båt».

Båt på Mjøsa - Hamar kommune

I rammetillatelsen er det ikke gjort noen vurdering av at tapet av båtplasser svekker en etablert foreningsvirksomhet av stor betydning for kommunens befolkning, og at tiltaket dermed tilsidesetter sentrale interesser. Kommunen har heller ikke foretatt en avveining mellom kabelbanens bruk/interessen for denne og behovet for båtplasser, og heller ikke vurdert plasseringen av kabelbane i en småbåthavn i et sikkerhetsperspektiv. Hamar båtforening mener at eventuell flytting av kabelbanen må utsettes til det blir avklart hvor nye båtplasser kan etableres.

Kommunen har i vurdering av høringsinnspill 31. juli 2025 kommentert Hamar båtforenings innsigelser til plassering av kabelbanen. Kommunen viser i denne vurderingen kun til at «det har vært et politisk ønske at båthavnen skal omdisponeres til gjestehavn uten faste båtplasser», og videre at «Hamar kommunes eiendomsavdeling er i prosess med å se på en helhetlig plan for faste båtplasser, inkludert situasjonen på Tjuvholmen». Dette representerer verken en vurdering av ulempene for båtlivet til Hamars befolkning eller en interesseavveining mellom bruk av kabelbane og behovet for båtplasser.

Om alternativ plassering av kabelbanen, uttaler kommunen i vurderingen av høringsinnspill 31. juli 2025 at plasseringen er vurdert ut fra at dagens plassering ligger i Skibladners hensynssone, et ønske om sjøbad/bademuligheter i området ved dagens plassering, vær-/bølgeforhold, sentral plassering i forhold til aktivitet/publikum, muligheter for tilstrekkelig lengde og plassering av tårn mm».

Hamar båtforening bemerker at det ikke er korrekt at kabelbanen ligger i Skibladners hensynssone når Skibladnerbrygga forlenges, og vi hevder at vedtaket om rammetillatelse er basert på uriktig faktum.

Oplanske dampshipselskap har imidlertid gitt uttrykk for ønske om en utvidet sone. Til dette ønsket har kommunen i vurderingen av høringsinnspill uttalt følgende:

«Hensynssonen som Skibladner ønsker utvidet må eventuelt endres gjennom endring av sentrumsplanen, da den er utenfor tiltaksgrensen i denne rammesøknaden».

Etter Hamar båtforenings syn medfører dette at kabelbanens nåværende beliggenhet ikke anses å komme i konflikt med tiltaket det nå er gitt rammetillatelse til, og at det ikke er behov for at den flyttes før båtplassene som er tenkt fjernet i indre havn erstattes.

Kommunen har heller ikke nærmere redegjort for hvilke konkrete værutfordringer kabelbanens nåværende plassering medfører.

2.3. Bølgevern

Hamar båtforening er bekymret for bølgevernet etter at moloen ble fjernet. I høringsuttalelse 18. juli 2025 til byggesøknaden, som antas vil følge foreliggende klagesak, har foreningen redegjort for behovet for nytt bølgevern. Hamar kommune har i samtaler underveis og i vurderingen av høringsinnspill vist til Norconsults bølgeanalyse.

Hamar båtforening mener at kommunens utredning er mangelfull og avgjørelsen uforsvarlig når tiltaket utelukkende bygger på Norconsults bølgeanalyse. Situasjonen som oppsto 5. august 2025, der sidebølger fra sør medførte ødeleggelser på båter og brygger, viser etter foreningens syn at det er behov for ny bølgebryter som følge av at moloen er fjernet. Ved direkte bølger fra sørvest og Totenvika, vil ødeleggelsene bli vesentlig større.

Norconsult har i sin bølgeanalyse brukt bølger fra 240 grader vest/sørvest, som er fra nordre del av Helgøya.

Oplandske dampskibsselskap uttrykker 22.5.25 i en e-post til Hamar kommune skepsis til at forlengelsen av Skibladnerbrygga vil gi tilstrekkelig bølgebrytende effekt for indre havn slik kommunen hevder.

Her blir det påpekt at Norconsult sine beregninger ikke tar høyde for «worst case».

Den største trusselen kommer fra 180-200 grader sør/sørvest som er Totenvika.

Strekningen fra nordre Helgøya til havna er 3 nautiske mil (5,5 km), og fra Totenvika er det 8,7 nautiske mil (16,1 km). Dvs. over 3 ganger så lang strekning å bygge bølger på enn i Norconsult sin bølgeanalyse. Det er en dramatisk forskjell både i retning og strekning.

Oplandske dampskibsselskap foreslår også at bryggeforlengelsens langside mot Mjøsa bør ha tettbygd vegg helt ned, slik som i dag.

Hamar båtforening mener uttalelsene fra Oplandske dampskibsselskap, som har mange års erfaring med ferdsel på Mjøsa, må formelt vurderes opp mot Norconsult sin bølgeanalyse.

Hamar båtforening ønsker fortsatt at Mjøsfronten skal utvikles og er positive til dialog med Hamar kommune.

Med hilsen

Styret i Hamar båtforening

Inge Faleide

Styreleder

Tlf. 452 26 503

E-post: formann@hamarbatforening.no

Vedlegg: Merknader fra båtforeningen til kommunens vurdering av høringsinnspillene

Vedlegg: Merknader fra båtforeningen til kommunens vurdering av høringsinnspillene

Det handler om 4 betydelige innsigelser fra Hamar båtforening:

1. Kabelbane er vedtatt plassert der HBF i dag har 30 båtplasser, uten at HBF medvirket før vedtaket ble gjort, og uten at plassene blir erstattet.
2. Få på plass bølgebryter som erstatning for moloen som er fjernet. Bølgene inn til bryggene den 5.8.25 viste tydelig behovet.
3. Kaikanten på forlengelsen av Skibladnerbrygga må ned til minste regulerte vannstand for å unngå skade på brygger ved isgang og bølger.
4. Hamar kommune gir inntrykk av at Hamar båtforeningen har samtykket i det meste. Det er feil.

HBFs kommentarer til punktene:

1. HBF har blitt informert etter at vedtaket om delprosjekt 1B ble gjort av HK, hvor vi mister 30 båtplasser. Vi har ikke fått medvirke til å finne alternative løsninger til disse plassene. Som Statsforvalteren også sier, manglet tiltaket medvirkning.

I Hamar kommunes høringssvar står det:

«Vedrørende antall båtplasser henvises det til at det har vært et politisk ønske at båthavnen skal omdisponeres til gjestehavn uten faste båtplasser. Båtforeningen har vært informert om dette. Hamar kommunes eiendomsavdeling er i prosess med å se på en helhetlig plan for faste båtplasser, inkludert situasjonen på Tjuvholmen».

HBF mener det er svært urimelig å henvise til et politisk ønske om å omdisponere båthavna og en prosess om helhetlig plan som ligger frem i tid - all den tid dette ikke har blitt drøftet med båtforeninga før vedtaket. Faktum er at 30 medlemmer i HBF nå står uten båtplass ut fra vedtaket som ble gjort. At de kan få igjen sine plasser etter «en prosess om helhetlig plan», uten å nevne tidsaspektet, er en fattig trøst. HBF mener det er bra med en helhetlig prosess, men denne må være ferdig før en tar bort plasser.

Det henvises altså til «et politisk ønske om at båthavnen skal omdisponeres til gjestehavn uten faste båtplasser». I prinsippet sies det her at så lenge båtforeninga er informert, så kan vi miste alle de 160 plassene i denne havna. Er det slik eiendomsavdelingen i Hamar kommune og politikerne våre tenker? Båtforeningen har vondt for å tro at politikerne vil ta fra oss båtplasser.

HBF mener løsningen er at flytting av kabelbana må vente til det blir avklart hvor de 30 båtplassene ev. kan etableres.

Hamar kommunes samlede kommentar til Båtforeningens uttalelser:

«Når det gjelder plassering av kabelbanen så viser vi til våre kommentarer til uttalelse fra Oplandske dampskipselskap»:

«Når det gjelder selve plasseringen av kabelbanen viser vi til at det har vært et politisk ønske at Kabelbanen skal ha plass i Mjøsfronten-prosjektet. Plasseringen er vurdert ut ifra flere forhold; herunder at dagens plassering ligger i Skibladners hensynssone, ønske om sjøbad/bademuligheter i området ved dagens plassering, vær-/bølgeforhold, sentral plassering i forhold til aktivitet/publikum, muligheter for tilstrekkelig lengde og plassering av tårn mm».

Det er ikke riktig at kabelbana ligger i Skibladners hensynssone når Skibladnerbrygga forlenges, men det er riktig at Oplanske dampshipselskap ønsker utvidet sone.

Men til dette skriver Hamar kommune selv følgende:

«Hensynssonen som Skibladner ønsker utvidet må eventuelt endres gjennom endring av sentrumsplanen, da den er utenfor tiltaksgrensen i denne rammesøknaden».

Dermed kan kabelbana ligge der den er i dag inntil de 30 båtplassene erstattes.

2. Vi må ha ny bølgebryter der moloen var – men noe kortere

Hamar kommune skriver:

«Båthavnen er i følge ansvarlig søker prosjektert i henhold til gjeldende prosjekteringsforutsetninger for småbåthavner i tråd med Norconsult sin bølgeanalyse».

HBF påpekte i høringsuttalelsen 18.7.25 at **tross Norconsult sin bølgeanalyse**, er vi bekymret når bølgene kommer fra sør/sørvest.

Bølgene som kom innover båthavna 5. august 2025, viste med all tydelighet at moloen ikke skulle vært fjernet før ny bølgebryter var på plass. Brannmannskap kom til stedet, og det ble skader på båter og brygger. Dette var «bare» sidebølger fra sør, og ikke direkte bølger fra sørvest fra Totenvika som vil være et skrekksenario. Vi hevder at Norconsult sin analyse ikke viser «worst case».

Både bryggeleverandør Småbåthavner AS, som har festet bryggene i sommer, og de som har hatt båt i denne havna i flere år sier at dette er skikkelig ille og direkte uforsvarlig.

3. Kaifronten på nye Skibladnerbrygga

I båtforeningens høringsuttalelse 18.7.25 krever vi at kaifronten på forlengelsen av Skibladnerbrygga må ned på laveste regulerte vannstand som er 119,54 meter. Forlengelsen av brygga står på påler, og det betyr at dersom det blir rom mellom vannstand og kaikant vil det kunne forårsake store skader på bryggeanlegget ved isgang og bølger.

Som vi har påpekt tidligere, ligger bryggene våre ute hele året, og det har gått uten uhell da vi hadde moloen. Nå som denne er tatt bort, må prosjektet sørge for at havna får samme beskyttelse.

4. Dialogen med kommunen i prosessen

Hamar kommune gir inntrykk av at båtforeningen har medvirket i prosessen. Med unntak av erstatningsplasser for båtene på brygge 5 og skråbrygga, ved å forlenge noen av de andre bryggene, er det direkte feil.

Hovedpoenget vårt er at i de 3 ovenfor nevnte punktene har vedtaket blitt gjort uten vår medvirkning, men det er riktig at vi har blitt informerte. Det har vært etter at planene var klare.

Hamar båtforening har ikke kompetanse innen offentlig forvaltning og har derfor søkt støtte der dette finnes.